A. D. 1910. N^RUS IV.

# CURRENDA

Nrus 1713.

## Visitatio canonica Decanatus Radomyślensis.

1. Die 28. Maii a. c. mane — Czarna,
2. Diebus 28. a meridie, 29. et 30. Maii — Zassów,
3. Die 31. Maii — Jastrząbka stara,
4. Diebus 1. et 2. Junii — Żdżarzec,
5. Diebus 3. et 4. Junii — Radomyśl wielki,
6. Diebus 5. et 6. Junii — Zgórsko,
7. Die 7. Junii — Książnice,
8. Diebus 8. et 9. Junii — Przecław et
9. Die 10. Junii — Nagoszyn.

Die 11. Junii — Consecratio Eccl. in Ocieka, dec. Ropczycensis.

Die 12. Junii — Niwiska, dec. Kolbuszowaënsis.

Durante visitatione omnes Sacerdotes dioecesani sumant — permittentibus rubricis — quotidie in Missa collectam: *de Spiritu sancto*.

## S. Congregatio Consistorialis.

DE SACERDOTUM POLONORUM ADMISSIONE IN CLERUM DIOECESANUM STATUUM FOEDERATORUM AMER. SEPT.

Anno proxime elapso Episcopus Superiorensis quaesivit ab hac S. C. Consistoriali, utrum instructio data a S. C. de Propaganda Fide die 25. Februarii 1896 ad Revmos Ordinarios Statuum Foederatorum Amer. Sept. post Constitutionem *Sapienti consilio* adhuc in suo vigore maneret necne.

Citata instructio ita se habet: „nullus sacerdos, vel ad statum ecclesiasticum candidatus, ex Polonia oriundus, etiamsi ex Italia vel alia dioecesi mediate migraverit, in clerum dioecesanum admittatur, nisi testimoniales litteras exhibeat huius S. C., quibus de legitima discedendi a dioecesi facultate, de immunitate a censuris, necnon de bonis moribus praesentantis plane constet“.

Propositum itaque fuit in S. C. hoc dubium solvendum: „utrum post Const. *Sapienti consilio* adhuc vigere dicenda sit instructio S. C. de Propaganda Fide die 25. Februarii 1896 relate ad clericos polonos in Status foederatos Americae Septentrionalis migraturos?“

Re autem mature perpensa Emi PP. in generali conventu diei 9. Decembris 1909 respondendum censuerunt: „Post Const. *Sapienti consilio* standum decretis S. C. Concilii“.

Insequenti autem die ab Emo Secretario facta SSmo Dno relatione, Sanctitas Sua resolutionem Emorum Patrum ratam habuit et confirmavit.

Decreta autem, de quibus mentio fit in resolutione superius relata haec sunt: decretum 14. Novembris 1903 de clericis in Americam et ad Insulas Philippinas profecturis [1]): decreta 20. Julii 1898 [2]) et 24. Novembris 1906 [3]) de clericorum et laicorum excardinatione et sacra ordinatione; denique decretum 22. Decembris 1905 de seminariorum alumnis [4]).

L. 25.

## W sprawie redukcyi ciężarów Mszy św. fundacyjnych.

Trzy lata właśnie upływa od onej chwili, kiedy Stolica Św. Dekretem św. Kongregacyi Soboru z dnia 24. lutego 1907 roku pozwoliła Nam udzielać redukcyi ciężarów fundacyjnych jedynie na przeciąg trzech lat, po których upływie, o ile w majątku odnośnych fundacyi nie zajdzie tymczasem zmiana na lepsze, będzie mógł Ordynaryat Biskupi prolongować tak udzielone redukcye na dalsze trzechlecie. To zarządzenie Stolicy Św. ogłosiliśmy w Kurendie V. z r. 1906 na str. 37. Obecnie w myśl tegoż Dekretu prolongujemy na dalsze trzechlecie te redukcye ciężarów fundacyjnych, któreśmy od 7. kwietnia 1907 do 7. kwietnia 1908 wydali, a które między 7. kwietnia b. r. a 7. kwietnia 1911 wskutek upływu trzechlecia utraciłyby moc swoją, Czynimy to jednak w tem przypuszczeniu, iż w poprzedniem trzechleciu stan majątkowy onych fundacyi nie uległ znaczniejszej zmianie na lepsze. Gdyby bowiem ten wypadek zaszedł, trzeba Nas o tem natychmiast uwiadomić, byśmy mogli wydać odpowiednie zarządzenie. Gdyby zaś przeciwnie majątek fundacyjny uległ zmianie na gorsze, należałoby się również do Nas odnieść z prośbą o odpowiednią, nową redukcyę ciężarów.

L. 1790.

## W sprawie zawierania małżeństw poddanych rosyjskich zagranicą

otrzymaliśmy następujący reskrypt c. k. Namiestnictwa z dnia 5. marca 1910 L. XII. 1859: C. k. Ministerstwo spraw wewnetrznych oznajmiło reskryptem z dnia 17. lutego 1910

[1]) Cfr. Curr. XIII. ex a. 1909, pag. 115 squ.
[2]) Cfr. Curr. XI. ex a. 1898, pag. 64 squ.
[3]) Cfr. Curr. VI. ex a. 1907, pag. 53 squ.
[4]) Cfr. Curr. VI. ex a. 1907, pag. 51 squ.

L. 28005 ex 1907 w ślad swego reskryptu z dnia 31. sierpnia 1898 L. 20287, intymowanego reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 18. września 1898 L. 81448, w sprawie małżeństw zawieranych przez rosyjskich poddanych zagranicą państwa rosyjskiego, że według nowszej informacyi zasiągniętej od cesarskiego rosyjskiego Rządu w drodze dyplomatycznej, poddani rosyjscy zamierzający zawrzeć małżeństwo w Austryi, są obecnie w możności przedstawić w myśl dekretu kancelaryi nadw. z 22. grudnia 1814 Zbiór ustaw pol. tom 42 Nr. 108, świadectwo władzy rosyjskiej tej treści, że zamierzone małżeństwo nie stoi w sprzeczności w rosyjskiemi ustawami.

Do wystawiania tych świadectw zdolności do zawarcia małżeństwa są obecnie upoważnieni i powołani ci sami funkcyonaryusze, którzy wystawiają dotyczące certyfikaty Rosyanom, zawierającym małżeństwo w Niemczech, a mianowicie:

dla przynależnych do ortodoksyjnego (grecko-katolickiego), albo ewangelickiego wyznania, duszpasterz gminy miejsca zamieszkania albo ostatniego rosyjskiego miejsca zamieszkania narzeczonego, dla przynależnych do rzym.-kat. wyznania władza policyjna tego miejsca;

dla izraelitów rabin tego miejsca, którego podpis ma być uwierzytelniony przez władzę policyjną;

dla mahometan sługa kościelny tego miejsca, którego podpis ma być uwierzytelniony przez władzę policyjną.

O tem zawiadamia się Najprzewielebniejszy Konsystorz i uprasza o udzielenie treści niniejszego reskryptu do wiadomości podwładnym urzędom parafialnym celem zastosowania się przy ślubach poddanych rosyjskich, zawieranych w Austryi.

W zastępstwie: *Szymanowski.*

---

L. 2040.

## W sprawie zachowania starych kościołów drewnianych [1]

otrzymaliśmy następujący okólnik c. k. Namiestnictwa z 11. marca 1910, który do wiadomości i przestrzegania WW. Zarządcom kościołów udzielamy:

C. k. Centralna Komisya dla zabytków sztuki i historyi pismem z dnia 20. stycznia 1910 L. 317 zauważyła, że w ostatnich czasach mnożą się wypadki demolowania starych kościołów drewnianych. Tylko wyjątkowo daje do tego powód zupełnie zły stan budynku, uniemożliwiający jego naprawę. W przeważnej ilości wypadków dzieje się to wskutek wzmożonych potrzeb religijnych, często także ze źle zrozumianego zamiaru upiększenia.

Ze stanowiska ochrony pomników i zabytków rodzinnych jest tego rodzaju postępowanie pożałowania godne, a o zachowanie drewnianych kościołów powinno się jak najusilniej dbać nawet wtedy, gdy dawny drewniany kościół stał się zbędnym wskutek postawienia nowego budynku dla celów wyznaniowych, o ile tylko zachowanie jego ze względu na stan budowy okazuje się jeszcze możliwem.

---

[1]) Cfr. Curr. X. ex a. 1906, pag. 73.

Pomijając bowiem już tę okoliczność, że te kościoły drewniane przedstawiają często znaczenie dla historyi i sztuki, stanowią one zazwyczaj główną ozdobę i najważniejszy dobytek estetyczny galicyjskich miejscowości, otoczone bowiem najczęściej wspaniałemi drzewami ożywiają w sposób malowniczy samą miejscowość i krajobraz.

Wskutek powołanego na wstępie pisma c. k. Centralnej Komisyi dla zabytków sztuki i historyi poleca się Panu c. k. Staroście, aby czuwał nad zachowaniem tych kościołów, a w razie, gdy dojdzie do wiadomości Pana c. k. Starosty, że wskutek budowy nowego kościoła istnieje zamiar zburzenia dawnego kościoła, zawiadamiał o tem bezzwłocznie odnośnego konserwatora, względnie zasięgał jego opinii, a równocześnie doniósł o tem c. k. Namiestnictwu.

Zarazem oznajmiła Centralna Komisya, że w razie gdyby obowiązek utrzymywania obu kościołów (dawnego drewnianego i nowo-wybudowanego) nakładał na strony konkurencyjne zbyt wielkie ciężary materyalne i z tego powodu dążyły one do zburzenia kościoła drewnianego, byłaby Komisya Centralna w zasadzie skłonną wyjednać stosowną subwencyę z funduszów państwowych dla utrzymania dawnego budynku. C. k. Namiestnik: *Bobrzyński,* w. r.

L. 1919.

## W sprawie bezpłatnego przesyłania pocztą korespondencyi władz i urzędów duchownych

otrzymaliśmy następujący okólnik c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie z dnia 12. lutego 1910 L. 160869/V., który udzielamy do wiadomości z poleceniem ścisłego stosowania się do przepisów w nim zawartych.

Wedle reskryptu Ministerstwa handlu z dnia 18. stycznia 1905 L. 943 należy postanowienia punktu 8, artykułu II., ustawy z dnia 2. października 1865 dz. p. p. Nr. 108 interpretować w sposób następujący:

1. Władzom i urzędom duchownym wszystkich wyznań, uznanych przez państwo, przysługuje prawo bezpłatnego przesyłania pocztą korespondencyj w sprawach religijnych, małżeńskich, szkolnych, tudzież w innych sprawach urzędowych tylko do władz, urzędów, organów i korporacyj wymienionych w punktach 1 i 2 artykułu II. powołanej ustawy, t. j. do c. k. władz, urzędów i zakładów cywilnych, wojskowych i naczelników tychże władz i urzędów, tudzież do wydziałów krajowych i do korporacyj, stojących na mocy ustaw na równi z wydziałami krajowymi, jakoteż do naczelników wydziałów krajowych i dotyczących korporacyj, jakoteż do innych władz i urzędów duchownych.

2. Zgromadzeniom zakonnym, utrzymującym się z jałmużny (klasztory Kapucynów, Franciszkanów, Reformatów, Bonifratrów (Braci miłosierdzia) i Sióstr miłosierdzia) przysługuje prawo uwolnienia od opłaty pocztowej dla korespondencyj w sprawach urzędowych, wysyłanych tylko do władz, urzędów, zakładów i korporacyj, wymienionych w punktach 1 i 2 artykułu II. powołanej ustawy, tudzież do innych konwentów, utrzymujących się z jałmużny. Innym zgromadzeniom klasztornym nie przysługuje prawo uwolnienia od portoryum pocztowego, podobnie jak wogóle stronom prywatnym.

3. Dyrekcyom wszystkich tych zakładów naukowych i kształcących, które zostały uznane przez państwo jako publiczne, przysługuje prawo uwolnienia od opłaty pocztowej dla korespondencyj w sprawach n a u k i, adresowanych jedynie do władz, urzędów, zakładów i korporacyj, wymienionych w punktach 1 i 2 artykułu II. powołanej ustawy, tudzież do dyrekcyj innych zakładów naukowych i kształcących, uznanych przez państwo za publiczne.

Korespondencye władz i urzędów duchownych, zgromadzeń zakonnych, utrzymujących się z jałmużny i dyrekcyj zakładów naukowych i kształcących, uznanych za publiczne, aby były traktowane jako wolne od opłaty należytości za transport, muszą być stosownie do postanowień art. V. powołanej ustawy, zamknięte urzędową pieczęcią, zaopatrzone na adresie w urzędową nazwę wysyłającego urzędu duchownego, względnie zgromadzenia zakonnego, względnie dyrekcyi zakładu naukowego lub kształcenia, tudzież w klauzulę, określającą dokładnie przedmiot, którego dotyczy korespondencya.

Klauzule, uzasadniające uwolnienie przesyłki od portoryum, mają zatem brzmieć:

a) na przesyłkach władz i urzędów duchownych n. p.: „Sprawa religijna“ lub „Sprawa małżeńska — wolna od opłaty pocztowej“;

b) na przesyłkach zgromadzeń zakonnych n. p.: „Sprawa kwestowania“ lub „Sprawa religijna — wolna od opłały pocztowej“;

c) na przesyłkach zarządów naukowych i kształcenia ma klauzula owa opiewać: „Sprawa nauki — wolna od opłaty pocztowej“.

Natomiast korespondencye wspomnianych powyżej pod 1, 2 i 3 urzędów i zakładów, które wysyłane bywają do władz i korporacyj, wymienionych w art. II., punkt 1 i 2, wogóle w sprawach służby publicznej na mocy ustaw lub na specyalne żądanie swych władz i korporacyj, mają być zaopatrzone na adresie w uwagę: „Na wezwanie urzędowe — wolne od opłaty pocztowej“. — Wspomniane wyżej urzędy duchowne, konwenty klasztorne i zarządy szkół, uznanane za publiczne, nie są wolne od opłaty należytości rekomendacyjnej w żadnym wypadku.

## Konkurs na posadę II. katechety szkół ludowych w Mielcu.

Celem stałego obsadzenia posady nauczyciela religii rzymsko-katolickiej w szkole 5-klasowej żeńskiej w Mielcu, z obowiązkiem udzielania nauki religii w szkołach ludowych w Rzędzianowicach, Wojsławiu i Złotnikach, ogłasza c. k. Rada szkolna okręgowa w Mielcu konkurs terminem do 30. kwietnia 1910.

Do posady tej przywiązane są pobory III. klasy płac.

Należycie udokumentowane podania mogą wnosić za pośrednictwem swych władz przełożonych tylko kanonicznie ordynowani kapłani świeccy lub zakonni. Mianowany kandydat nie będzie mógł spełniać duchownych funkcyi parafialnych.

L. 889.

## Związek kapłanów pod wezwaniem św. Józefa

z siedzibą w Gorycyi, który posiada dla chorych i osłabionych pracą kapłanów wielkie domy zdrowia w Gorycyi, Meranie i Ice, dał w roku ubiegłym tanie utrzymanie w tych domach 238 księżom i 9 klerykom.

Do Związku należeć mogą księża z całej monarchii austryacko-węgierskiej i Niemiec. Obecnie liczy on 1988 członków, z dyecezyi tarnowskiej 10.

Dożywotni członkowie płacą raz na zawsze 50 Kor., zwyczajni przynajmniej 3 Kor. rocznie.

Zgłoszenia o przyjęcie do Związku należy wysyłać pod adresem: *Zentralvorstand des St. Joseph-Priestervereines in Görz (Rudolfinum), österr. Küstenland.*

## Poszukuje się

metryki ślubu ś. p. Antoniego de Jerzyków Baranowskiego z Barbarą Gawrońską, zawartego między rokiem 1707 a 1726. Za odszukanie ofiaruje interesowany 25 Kor.

## Sprawozdanie kasowe Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Tuchowie za rok 1909.

PRZYCHÓD:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Tajne wkładki tygodniowe | 237 | Kor. 03 | hal. |
| Od członków honorowych i dobrodziejów | 260 | „ 94 | „ |
| Kwesty nadzwyczajne i loterye | 337 | „ 16 | „ |
| Inne dochody (krzyże w dzień Zaduszny, z puszek) | 138 | „ 16 | „ |
| Razem | 973 | Kor. 29 | hal. |
| Pozostałość kasowa z roku 1908 | 473 | „ 74 | „ |
| Razem | 1447 | Kor. 03 | hal. |

ROZCHÓD:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Na chleb, mięso, kaszę, groch, mąkę, opał, odzież | 1139 | Kor. 52 | hal. |
| Wsparcia w gotówce | 17 | „ — | „ |
| Ofiary dla Rady wyższej | 15 | „ — | „ |
| Wydatki kancelaryjne | 2 | „ 13 | „ |
| Razem | 1173 | Kor. 65 | hal. |

Zestawienie:

| | | |
|---|---|---|
| Przychód | 1447 Kor. 03 hal. |
| Rozchód | 1173 „ 65 „ |
| Pozostałość kasowa | 273 Kor. 38 hal. |

# Polecenia.

1. **Ks. A. Albina,** proboszcza w Chełmie, **broszurki p. t.: „Niech będzie uwielbione Najśw. Serce Jezusowe", czytanki na pierwsze piątki miesiąca,** Serya I., oraz **„Katechizm dla nowożeńców i małżonków",** jako praktyczne i godne rozpowszechnienia polecamy WW. Duchowieństwu parafialnemu.

2. Nakładem Księgarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie wyszedł **„ŚPIEWNIK KOŚCIELNY"** układu ks. prałata Franciszka Walczyńskiego, w nowem, pomnożonem wydaniu i praktycznej formie.

Śpiewnik ten niczem się nie różni od dawniejszego „Śpiewnika kościelnego" tegoż autora, wydanego staraniem Towarzystwa św. Wojciecha, a w zupełności wyczerpanego, chyba tylko dodanemi licznemi nowemi pieśniami, na czem Śpiewnik ten co do wartości znacznie zyskał.

Dlatego Śpiewnik ten WW. Duchowieństwu parafialnemu Naszej Dyecezyi gorąco polecamy, tembardziej, że używanie tego Śpiewnika przyczyni się do utrzymania tak bardzo pożądanej jedności w śpiewie kościelno-ludowym.

Śpiewnik ten jest do nabycia w Księgarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie; cena egzemplarza oprawnego 1 Kor. 20 hal.; przy odbiorze większej liczby egzemplarzy stosowna zniżka.

# Mutationes inter Venerabilem Clerum.

**Decoratus R. et M.:** A. R. D. Gasparus Mazur, Pater spirit. Semin dioec.

**Constituti:** A. R. D. Sękowski Andreas, Parochus de Wiśnicz stary, *Decanus;* Rutkowski Adalbertus, Par. de Rzezawa, *Vice-Decanus* et Adolphus Albin, par. de Chełm, *Notarius* per Decanatum Bochniaënsem.

A. R. D. Pawlikowski Franciscus, Par. in Mielec, *Commiss. Epp. et Inspector quoad doctr. relig. in c. r. Gymnasio in Mielec.*

A. R. D. Wieliński Michaël, Par. de Poręba spytk., *Commiss. Epp. et Inspector quoad doctr. relig. in schol. popul. Decanatus Brzeskoënsis.*

R. D. Sadkiewicz Joannes, Coop. in Jakóbkowice, *Administr. vacantis beneficii ibidem.*

R. D. Szczygieł Paulus, Coop. expos. in Laskowa, *Administr. excurr. vacantis Eccl. fil. in Kamionka mała.*

**Translati:** R. Dni Kołodziej Martinus, Coop. de Bolesław ad Krużlowa (ad personam); Czapieński Ludovicus, Coop. de Tylmanowa (ad personam) ad Łącko; Wdowiak Josephus, Coop. de Szczawnica (ad personam) ad Bolesław.

**Piis ad aram precibus commendantur:**

anima p. m. Czopek Joannis, Par. de Jakóbkowice, qui die 15. Martii a. c. pie in Domino obdormivit. Societati precum pro fel. morte adscriptus.

Kurek Joannis, Coop. de Zawada, qui die 17. Martii a. c. pie vita functus est. Societati precum pro fel. morte adscriptus.

## *Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.*

***W Tarnowie, dnia 1. kwietnia 1910.***

***X. Dr. Władysław Mysor***
*Kanclerz.*

***† LEON***
*Biskup.*

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.